Hörande i riksdagens jord- och skogsbruksutskott, 11.10.2018

Lagen om djurens välfärd och vissa lagar som har samband med den

RP 154/2018 rd

SLC tackar för möjligheten att ge sitt utlåtande på regeringens proposition till riksdagen med förslag om lag till om djurvälfärd och vissa lagar som har samband med den.

Suomenkielinen yhteenveto:

Yleistä

Suomalaiselle tuottajalle on tärkeätä että pitkäkestoinen ja perusteellinen lakiuudistus koskien eläinsuojelua ja eläinhyvinvointia saadaan päätökseen. On tärkeätä varmistaa tuottajan oikeusturva, sekä mahdollisuus tehdä eläinten hyvinvointia tukevia investointeja tiloilla. Taloudellinen ahdinko ja epävarmuus tulevaisuudesta eivät edistä tuottajan eikä siten myöskään eläinten hyvinvointia. SLC:n mielestä käsillä oleva hallituksen esitys on perusteltu kompromissi.

Lakiehdotus on hyvä siinä, että nykyisessä muodossaan se paljolti vastaa käytännön ja kehityksen tarpeisiin. Laki perustuu eläimen hyvinvoinnin vaalimiseen ja edistämiseen, mikä on hyvä. Lain esitöissä avataan myös käsitettä eläimen itseisarvosta, tämä on myös hyvä.

Haluamme korostaa, että tuotantoeläinten hyvinvoinnin vaaliminen on jo kauan ollut arkipäivää Suomessa, uusi laki ei muuta tuottajien suhtautumista eläimiin. Yleinen keskustelu lain valmistelun yhteydessä on kuitenkin ollut tervetullut ja koemme että suomalaisilla on luottoa suomalaiseen ruoantuotantoon. SLC on aikaisemmissa lausunnoissaan nostanut esiin mm Valtioneuvoston selonteon ruokapolitiikasta Ruoka 2030.

Yksityiskohtaiset kommentit

Muutokset tiineytyshäkkien sallituista päivistä neljästä kahdeksaan ovat esimerkki siitä, miten eläimen hyvinvointia on katsottu kokonaisuutena ja asiantuntevasti. Yksi lain valmistelun peruskysymyksiä on ollut eläinten liikkumisen mahdollisuus. SLC näkee että lakiesitys vastaa tähän, ja siirtymäajat ovat realistisia. Parsilehmien jaloittelun pidentäminen 60 päivästä 90 on hyvä, ja etenkin sen tekeminen ympärivuotiseksi on tarkoituksenmukaista.

Kivunlievitykset ja toimenpiteet (15 §) ovat esimerkkejä siitä, että tutkimuksen ja kehittyvien käytäntöjen mukana tuomat parannukset pyritään nopeasti saamaan asetuksien kautta voimaan.

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0

Luvuissa 4 ja 5 jotka käsittelevät eläinten hoitoa ja pitopaikkaa ovat periaatteiltaan hyviä ja tarkoituksenmukaisia. Nykyiset näkemysongelmat valvonnassa esimerkiksi eläimen puhtaudesta, sopivasta kuivikkeesta tai vastaavasta eivät kuitenkaan poistu uudella lailla. SLC:n mielestä lakiehdotus on hyvin kirjoitettu ja myös perusteluissa on yritetty yhtenäistää tulkintoja, mutta tämä ei riitä. SLC ja MTK ovat tämän takia ehdottaneet vastaavaa mallia kuin Ruotsissa, missä valvontapuoli ja tuottajat yhdessä luovat hyviä käytänteitä ja suosituksia lautakunnan muodossa.

Valvontapuoli on SLC:n mielestä se osio lakiesityksessä mistä löytyy eniten kysymysmerkkejä. Myös tässä itse kirjoitus on toimiva, mutta oikeusturvaa olisi syytä korostaa. Esimerkkinä tuottajalle pitäisi luoda reaalinen mahdollisuus saada halutessaan avustajaa mukaan tarkastuskäynnille.

Esitöistä myös ilmenee että nykyisen eläinsuojelulain 42 § ja 44 § kirjataan käytännössä myös uuteen lakiin. MTK:n tavoin me näemme että kiireisiin toimenpiteisiin ryhdyttäesssä vielä mietitään hallitun tuotannon alasajon mahdollisuutta. Tälle on hyvät perusteet.

Lopuksi

SLC haluaa lopuksi kiittää hyvästä ruotsinnoksesta. Myös siitä että meidän asiakommentteihin kielen suhteen on suurimmaksi osaksi vastattu. Tuottajalle on tärkeätä että asioista puhutaan oikeilla nimillä.

SLC:s kommentarer

Allmänt

För de finländska husdjursbönderna är den nuvarande djurskyddslagen en central lag. Den nya lagen om djurens välfärd har beretts grundligt sedan 2010, och det vore ytterst viktigt att lagen nu fås fastställd.

Ett osäkert rättsläge är inte önskvärt vad gäller investeringar som stöder djurens välfärd. Det utdragna osäkra rättsläget har dessutom varit psykiskt påfrestande för finländska husdjursbönder.

De ekonomiska utmaningarna inom vårt jordbruk är välkända. Det är viktigt att komma ihåg att den viktigaste garanten för våra produktionsdjurs välfärd är bonden och hans/hennes kunskap och ork.

Lagförslaget är en kompromiss som är målstyrd vad gäller sitt syfte att befrämja djurs välbefinnande. Husdjursbönderna omfattar syftet, och det står i samklang med det frivilliga arbete som gjorts sedan länge. När åtgärder som har utförts frivilligt blir lagstadgade, såsom smärtlindring vid smärtsamma ingrepp, leder det till att vedertagna ersättningsformer slås ut. Den ekonomiska konsekvensen konstateras i lagens bakgrundsarbete, och tanken är då att ett stöd av motsvarande storlek riktas mot andra icke-lagstadgade åtgärder som främjar djurs välfärd på ett sätt som systemet med jordbruksstöd tillåter. Detta är bra och torde följas upp.

Detaljkommentarer

SLC har tagit ställning i flera enskilda frågor som konkret berör de finländska husdjursgårdarna och vi listar några av dessa nedan:

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0

- Djurens egenvärde tas nu med i detaljmotiveringarna (1 §) vilket är utmärkt.

- Förbudet mot permanent uppbindning av djur är varit en av de ledande principerna i lagberedningen. De undantag från huvudprincipen som nu finns i lagförslaget ser vi att är välmotiverade. Insemineringshäckarna för grisar har nu en tid på ”högst åtta dagar i samband med semineringen” (38 §). Detta dagsantal är mer i enlighet med de faktiska förhållandena vid inseminering av grisar, och leder till bättre djurvälfärd än de fyra dagar som föreslogs i det tidigare lagutkastet.

- Båsladugårdarna för mjölkkor finns kvar. (38 §) Motiveringen till detta framkommer i förarbetena och vi omfattar även dem. Förslaget på utvidgad rastningsskyldighet från 60 dagar till 90 dagar är också möjlig att genomföra i praktiken tack vare att perioden gäller hela kalenderåret.

- Exempel på utvidgad målstyrdhet finns bl.a i detaljmotiveringen till 15 § (ingrepp på djur) ”Eftersom djurhållningen hela tiden förändras och utvecklas är det nödvändigt med ett bemyndigande att utfärda förordning så att man kan reagera tillräckligt snabbt---”

-
- 5 kapitlet, Djurhållningsplats. Begreppet är bättre än det tidigare ”förvaringsutrymme” (fi. pitopaikka). Det är bra att ordet är utbytt, och det nuvarande motsvarar bättre vad det är fråga om. Det finns också övriga språkliga förbättringar som gör den svenska språkdräkten mer branschkorrekt.

- Vid § 34, som gäller säker djurhållningsplats, är det välkommet att man i lagens förarbeten noterar de utmaningar som betesgången har i rovdjurstäta områden.

- Det finns fortsatta utmaningar inom tillsynen. MTK:s och SLC:s strävan efter ett samrådsförfarande för att utveckla gransknings- och tillsynsförfarandet i praktiken har inte noterats i vare sig lagtext eller förarbeten. Vi räknar med att denna fråga tas upp till diskussion i samband med närmare reglering inom landskapsreformen. Trots att regelverket på den materiella sidan blir tydligare och klarare i och med denna nya lag om djurs välfärd så finns det fortfarande ett behov av ett samarbetsförfarande för att utveckla tillsynen. Det gäller förutom direkta krav som förvaltningsrätten ställer såsom krav på lika behandling, även ett fokus på bemötandefrågor. Vi anser att dialog och ett gemensamt utvecklande av en god praxis bör lyftas fram. Neutraliteten och husdjursproducenternas rättsskydd bör också tas på allvar. Vid detaljmotiveringen vid 82 § (inspektionsförfarande och hörande av part) finns det skrivningar som tyder på att man genom den nya lagen försöker åstadkomma ett tydligare förfarande med särskild fokus på rättsskyddet. Vi anser dock att detta inte är tillräckligt, det krävs aktiv uppföljning. Ett konkret exempel på en rättsskyddsbrist som kunde ha åtgärdats är jordbrukarens rätt att anlita assistans/stödperson.

- Det är olyckligt att olovligt intrång i produktionsbyggnader inte noteras som skadligt för djur. Den stress och den utsatthet för olika smittor som djuren utsätts för i samband med olovligt intrång borde tas på allvar.

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0

Bredare samhällskoppling

Vi anser att strävan efter en god djuromsorg är ett axiom, och att den nya lagen om djurens välfärd långt stöder detta.

Vi efterlyser däremot fortsättningsvis en försörjningsmässig analys och ett aktivt ställningstagande kring denna fråga i debatten om den nya lagen om djurs välfärd. Som stöd för detta finns statsrådets redogörelse Ruoka2030. (Valtioneuvoston selonteko ruokapoliitikasta Ruoka 2030) Redogörelsen är i sin helhet ett viktigt styrdokument vad gäller de krav som ställs och skall ställas på produktionen men också vad gäller försörjningssäkerheten. I en enkät utförd av jord- och skogsbruksministeriet under år 2017 framkommer att medborgarnas största oro kring framtidens matpolitik och försörjningssäkerhet gäller den svaga lönsamheten inom primärproduktionen. Vi anser att denna oro bör tas på allvar. Naturresurscentralen Luke publicerade i oktober 2017 en forskningsrapport (Jukka Tauriainen, Tilastopalvelut) kring lönsamheten på de finländska gårdarna. Inom husdjurssektorn har lönsamhetskvoten inte överstigit värdet 1 sedan år 2000. Detta är alarmerande siffror. Det finns ett pågående arbete för att få ut ett mervärde för de finländska produkterna, såsom bättre ursprungsmärkning och en rättvisare fördelning inom livsmedelskedjan. Detta arbete bör fortsättningsvis ges hög prioritet. SLC kan inte godkänna den konkurrensmässiga snedvridenhet som uppstår då producenterna fungerar på en gemensam marknad vad gäller pris, men inte vad gäller regelverk.

Sakkunnig för Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund r.f.s del

Jurist Mikaela Strömberg-Schalin

Helsingfors 10.10.2018

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0